

قلمرو اخلاق زیستی

محمد راسخ^{۱،۲}، امیرحسین خدایپرست^۱

۱- گروه حقوق و اخلاق زیستی، پژوهشکده بیوتکنولوژی تولید مثل، پژوهشگاه فناوری های نوین علوم زیستی جهاد دانشگاهی ابن سینا، تهران، ایران

۲- رانشیار حقوق عمومی و فلسفه حقوق، رانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

چکیده

اخلاق زیستی شامل بخشی از فعالیت‌های انسانی می‌شود که به‌طور خاص و مستقیم با کاربرد تکنولوژی در زندگی طبیعی او سر و کار دارد. تکنولوژی‌هایی از این سinx با عنوان «بیوتکنولوژی» یا «فناوری زیستی» متمایز و مشخص می‌شوند. بیوتکنولوژی افزون بر آنکه زندگی انسان را از رهگذر تغییر زندگی گیاهی و حیوانی تغییر داده، آن را به طور مستقیم نیز زیر تأثیر قرار داده است. به همین دلیل، ارزیابی اخلاقی مسائل بیوتکنولوژی از اهمیت بسیاری برخوردار است؛ زیرا منظر اخلاقی، منظری بنیادین است و در پرتو آن می‌توان برخی دیگر از نظرگاه‌ها را مانند نظرگاه‌های دینی یا حقوقی نیز تبیین یا حتی متعین و مقید کرد. گستره اخلاق زیستی حیات انسان را پیش از تولد، در طول زندگی و پس از مرگ در بر می‌گیرد و شامل موضوعاتی چون «درمان ناباروری»، «سقط جنین»، «پیوند اعضا»، «شبیه‌سازی انسان و پژوهش بر او»، «دستکاری‌های ژنتیک در گیاهان و حیوانات»، «معیار مرگ» و «مرگ آسان» می‌شود. در این مقاله، قلمرو اخلاق زیستی از طریق معرفی و تحلیل مسائل آن، طرح و سنجه دیدگاه‌های رقیب و ارائه راهکارهایی برای نگرش دقیق به مسائل و حل آنها کاویده می‌شود. مسائل اخلاق زیستی را باید به دور از جزم اندیشه‌ی، به صورت یک کل نگریست و داوری‌های اخلاقی مربوط به آن را در چارچوب نظریه‌ای قابل دفاع که مبانی آن نیز در فرا-اخلاق مستحکم شده است روشن، رسما و با یکدیگر سازگار ساخت.

کلید واژگان: اخلاق زیستی، بیوتکنولوژی، تولید مثل، زندگی، مرگ.
نحوه استناد به این مقاله: راسخ محمد، خدایپرست امیرحسین. قلمرو اخلاق زیستی. فصلنامه باروری و ناباروری: سال ۱۱ (۱۳۸۹)، شماره ۴، صفحات: ۲۹۴-۲۷۵.

* مسئول مکاتبه: محمد راسخ،
گروه حقوق و اخلاق زیستی،
پژوهشکده بیوتکنولوژی تولید
مثل، پژوهشگاه فناوری های
نوین علوم زیستی،
جهاد دانشگاهی- ابن سینا، تهران،
ایران
رایا نامه:
rasekh@avicenna.ac.ir
دریافت: ۸۹/۶/۹
پذیرش: ۸۹/۸/۱۲